



Kunnskapsdepartementet  
Postboks 8119 Dep  
0032 OSLO

Vår ref.: 201200156-175  
Deres ref.: 12/4779

Lillehammer, 21. desember 2012

## **Høring - Forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov - Spesialundervisning og psykososialt miljø**

Oppland fylkeskommune viser til brev fra Kunnskapsdepartementet datert 19.10.2012 med høringsnotat om forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov om spesialundervisning, psykososialt læringsmiljø m.m. Oppland fylkeskommune har merknader til enkelte forslag i høringsnotatet.

### 2. Plikt til å vurdere utbytte av opplæringen før vedtak om spesialundervisning

Forslaget går ut på å presisere plikten skolene i dag har til å vurdere om elevene får et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen og eventuelt prøve ut nye tiltak, før det blir gjort sakkyndig vurdering i forbindelse med vedtak om spesialundervisning. Forslaget innebærer ingen nye rettigheter eller plikter.

Oppland fylkeskommune støtter forslaget om at skolenes plikt til å vurdere elevenes utbytte av den ordinære opplæringen, presiseres. Det er likevel nødvendig å sette fokus på de spesielle utfordringene som er knyttet til overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring. Denne problematikken blir i liten grad nevnt i sentrale dokumenter. Det gis ofte et inntrykk av at praksis og rutiner i grunnskolen kan overføres direkte til videregående opplæring, noe som sjelden er mulig.

For at intensjonen i opplæringsloven kap. 5 skal kunne oppfylles, bør forskriftens kap. 6 om inntak, endres. Selv om forskriften ikke er på høring her, vil vi oppfordre til at Kunnskapsdepartementet ber om at Utdanningsdirektoratet tar hensyn til kommentarene under i sitt arbeid med endring av forskriften.

Oppland fylkeskommune vil understreke behovet for en bedre samordning av bestemmelsene om inntak til videregående opplæring i forskriften, og bestemmelsene i opplæringsloven kap. 5. Intensjonen er god tilpasning innenfor den ordinære opplæringen, for at spesialundervisning i mindre grad skal bli nødvendig. Ved overgang fra grunnskole til videregående opplæring, vil dette kreve at elever med særskilte behov kan tas inn i tidlig inntak 1. februar. Ved at skole og PP-tjeneste

---

**Postadresse**

Postboks 988  
2626 LILLEHAMMER

**Org. nr:** 961382335

**Besøksadresse**

Kirkegaten 76, Lillehammer

**Bankkonto:** 2000 09 50018

**E-post:** postmottak@oppland.org

**Saksbehandler:**

Svein Thore Jensen

**Telefon:**

**E-post:** svein.thore.jensen@oppland.org

på et tidlig tidspunkt vet hvilken skole og utdanningsprogram eleven kommer inn på, kan elevens behov ivaretas best mulig fra skolestart. Vi ser det som svært uheldig at spesialundervisning for de som trenger det, ikke skal kunne komme i gang før en stor del av første skoleår er gjennomført.

I Oppland har et større antall elever med særskilte behov blitt tatt inn i inntak etter individuell vurdering (særskilt inntak) enn det bestemmelsene i forskriften gir rom for. Begrunnelsen for dette er nettopp et ønske om å oppfylle intensjonen i opplæringslovens § 5-1. Planlegging av tilpasninger i de ordinære opplæringstilbudene er vesentlig for å unngå at flere elever enn nødvendig må ha spesialundervisning.

De videregående skolene skal tilstrebe best mulig tilpasset opplæring for alle elever, gjennom ulike organisatoriske og pedagogiske differensieringstiltak. PP-tjenesten må bistå skolen i dette arbeidet. Planleggingen må starte i vårhalvåret før elevene begynner på skolen. En god planleggingsprosess forutsetter best mulig kjennskap til elevene på et så tidlig tidspunkt som mulig. Elever med særskilte behov bør derfor tas inn i tidlig inntak. Når eleven begynner i nytt skoleslag, vil det ta tid å vurdere elevens utbytte av den ordinære opplæringen. Lærerne kjenner ikke eleven, læringsmiljøet i klassen er ikke etablert. Skolens kartlegging, vurdering og utprøving av tiltak og utarbeiding av pedagogisk rapport, vil ta tid. Når henvisning til PP-tjenesten skal skje etter at skolens vurdering er gjennomført, er det ikke realistisk at spesialundervisning kan sette i gang før 2. halvår. Dette vil ikke være i samsvar med målet om at spesialundervisning skal settes i gang raskt for de elevene som trenger det.

Elever som har rett til spesialundervisning på 10. trinn, har ikke nødvendigvis den samme retten på Vg1, ettersom dette er to helt ulike opplæringssituasjoner. Behovet for spesialundervisning må vurderes på nytt med utgangspunkt i den ordinære opplæringen på det aktuelle Vg1 som eleven tas inn til. Sakkyndig vurdering utarbeidet av kommunal PP-tjeneste, kan ikke legges til grunn for vedtak om spesialundervisning i videregående opplæring. For at fylkeskommunal PP-tjeneste skal kunne utarbeide sakkyndig vurdering, må tjenesten først gjøre seg kjent med eleven. PP-tjenesten må også ha godt kjennskap til tilpasninger i den ordinære opplæringen i de ulike tilbudene.

Forskrift til opplæringsloven kap. 6 om inntak til videregående opplæring, setter begrensninger for hvilke elever som kan tas inn i tidlig inntak (søknadsfrist 1. februar). Når elever søker seg inn i ordinært inntak, vil det ikke være avklart før i august hvilken skole og hvilket utdanningsprogram eleven kommer inn på. Dette gjelder også elever som har særskilte behov i opplæringssituasjonen. For elever som tas inn i ordinært inntak, vil tidlig planlegging ikke være mulig.

### 3. Forslag om å erstatte halvårsrapport om spesialundervisning med én årlig rapport

Oppland fylkeskommune støtter ikke departementets forslag om at opplæringsloven § 5-5 andre ledd endres, slik at skriftlig oversikt og vurdering av elevens spesialundervisning bare skal utarbeides én gang i året.

Spesialundervisning er en individuell rettighet, og halvårlig evaluering anses nødvendig. Den skriftlige rapporten skal vurdere elevens utvikling og gi grunnlag for eventuelt å justere det videre arbeidet når det gjelder innhold, metoder og organisering. Det er viktig at slik vurdering foretas gjennom skoleåret. Ved å fjerne halvårsrapporten, vil elevens rettigheter kunne bli svekket.

Oppland fylkeskommune mener at også denne bestemmelsen i større grad bør vurderes i sammenheng med kap. 6 i forskriften. Halvårsrapporten kan være et viktig grunnlag for fylkeskommunens vurdering av hvilke elever som skal tas inn etter individuell vurdering, særlig ved overgang mellom grunnskole og videregående opplæring. Rapporten gir også informasjon til skolen som skal ta imot eleven.

Forslaget må også ses i sammenheng med opplæringsloven § 3-1 femte ledd. Retten til utvidet tid gjelder elever med rett til spesialundervisning og behov for mer tid for å nå opplæringsmålene, bl.a. i den individuelle opplæringsplanen. Søknadsfristen for slike saker er 1. februar. Halvårsrapporten med vurdering av måloppnåelse må ses som en vesentlig del av grunnlaget den sakkyndige vurderingen fra PPT og vedtak om utvidet tid, skal bygge på.

#### 4. Samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i individuell plan

Oppland fylkeskommune støtter departementets forslag om ny bestemmelse i opplæringsloven § 15-5 som presiserer at skolen og PPT har plikt til å delta i arbeidet med individuell plan. Plikten til samarbeid er begrenset til å gjelde når det er nødvendig for å ivareta elevens behov for et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset hjelpetilbud. Det må presiseres at plikten innebærer deltakelse i utarbeiding og oppfølging av tiltak, ikke til å lede eller koordinere arbeidet.

Med hilsen

Svein Thore Jensen  
rådgiver